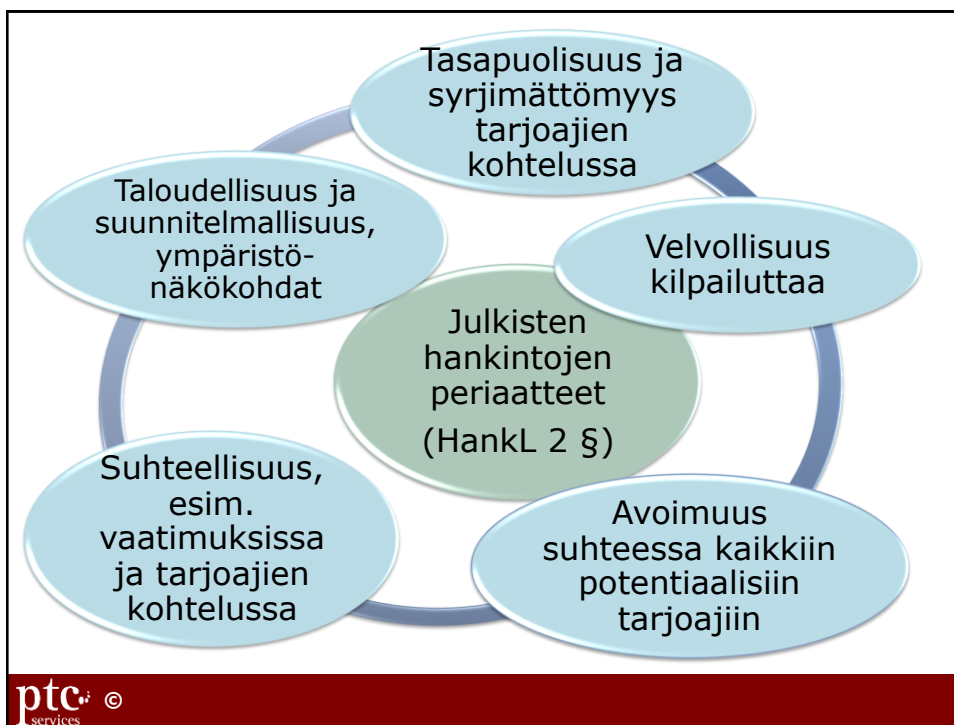

Tarjoajana julkisissa hankinnoissa

PTCServices Oy

- Palvelumme yrityksille:
 - Koulutusta julkissektorin myyntityöhön
 - Tarjouskilpailujen asiantuntija-apua, esim. tarjouksen tarkastaminen
 - Sopimusoikeudelliset toimeksiannot
 - Oikeudenkäynnit
- Hankintapuhelin 0600-19900 (2,95 e/min) arkisin klo 9-12
- JulkiSet-tietopalvelu
 - Hankintaohjeet ja malliasiakirjat nettisivuilla palvelun tilaajille
 - Utiskirje merkittävistä oikeustapauksista ja hankintauutisista

Milloin hankinta täytyy kilpailuttaa?

- **Kun hankinta ylittää kynnyksarvon**
 - Kynnyksarvo = hankinnan ennakoitu kokonaisarvo euroissa
= suurin maksettava kokonaiskorvaus ilman arvonlisäveroa
- **Miten lasketaan?**
 - Määräaikainen sopimus: Koko sopimusajalta, myös optiovuodet
 - Toistaiseksi voimassaoleva sopimus: 4 x vuosiarvo
- **Erilaisia kynnyksarvoja: Kansallinen, EU-, sote-k.arvo**
 - 30 000 € / 150 000 € / 135 000 € / 209 000 € ...
- **Pilkkomiskielto:**
 - Hankintaa ei saa jakaa eriin, osittaa tai laskea poikkeuksellisin menetelmin hankintalain säännösten soveltamisen välttämiseksi

Hankintalain uudistus

- Taustalla hankintadirektiivien uudistus 2014
 - Jäsenvaltioilla 24kk aikaa saattaa direktiivit osaksi kansallista lainsäädäntöä
 - Päättyi 18.4.2016 – Suomi ei ehtinyt
 - → ns. välitön oikeusvaikutus EU-hankinnoissa
- HE uudeksi hankintalaiksi kesäkuussa 2016
- Tavoite: Laki voimaan loppuvuonna 2016

Ehdotetut kynnsarvot

- Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut:
 - Ehdotettu 60.000€ (nykyinen 30.000€)
- Rakennusurakat:
 - Ehdotettu 150.000€ (säilyisi samana)
- Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut
 - Ehdotettu 400 000€ (nykyinen 100 000€)
- Muut erityiset palvelut
 - Ehdotettu 300.000€ (nykyinen 30.000€ / 100.000€)

Mitä ovat pienhankinnat?

- Hankinta on pienhankinta, kun arvo jää alle kynnysarvojen
- Hankintalaki ei sovellu – sen periaatteet kyllä:
 - Avoimuus, tasapuolisuus, syrjimättömyys, suhteellisuus
 - Viranomaisten omat hankintaohjeet
- Ei tarvita hankintailmoitusta Hilmassa
 - Haasteena: Mistä tarjoaja löytää tiedon pienhankinnoista?
- Hintatiedustelut ja -vertailut / suoraostot tarjouksen perusteella?

Sosiaali- ja terveystalvet ja muut erityiset palvelut

Muutokset ns. toissijaisiin hankintoihin

Mitä palveluita tässä tarkoitetaan?

- Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut
- Soten, koulutuksen ja kulttuurin hallintopalvelut
- Pakollisen sosiaaliturvan palvelut, sosiaalietuuspalvelut
- Muut yhteisöön liittyvät, yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelut (ammattiyhdistysten, poliittisten järjestöjen, nuorisjärjestöjen ja muiden erilaisten yhdistysten tarjoamat palvelut)
- Uskonnollisten järjestöjen palvelut
- Hotelli- ja ravintolapalvelut
- Oikeudelliset palvelut
- Vankilapalvelut, yleinen turvallisuus
- Kansainväliset palvelut
- Postipalvelut

Sosiaali- ja terveystalvet sekä muut erityiset palveluhankinnat

- Aiemmin ns. liitteen B toissijaiset palvelut
- Termi muuttuu, sisältö pääosin ennallaan
- Oma luku lakiehdotuksessa
- Palvelut listattu CPV-koodein lakiehdotuksen liitteessä E
- Tähän asti kansallinen kilpailutus riittänyt hankinnan arvosta riippumatta
 - Ajateltu, ettei rajat ylittävää intressiä palvelujen luonteen vuoksi

Jatkossa kilpailutus EU-laajuisesti

- Hankintadirektiivissä 750.000 €
 - HE 100.000€ (koulutuspalvelut), 400.000€ (sote), 300.000€ (muut erityiset palvelut)
- Kuitenkin kevyempi menettely
 - Säädetään kansallisella tasolla
- Huomioitava laatutekijät
 - Perusteltava halvimman hinnan käyttö
 - Käyttäjien osallistuminen
 - Esteettömyys, käyttäjien erityistarpeet, asiakkaan asema ja oikeudet, jatkuvuus..

Kansallisten hankintojen kilpailuttaminen

Menettelyjen tarkoituksenmukaisuus

Kansalliset menettelyt lakiehdotuksessa

- Huom: hankintadirektiivi koskee vain EU-kynnysarvon ylittäviä hankintoja
 - Suomessa tarkkaa sääntelyä kansallisella tasolla
- HE: menettelyn valinta hankintayksikön harkittavissa
 - Tarkoituksenmukaisuus
 - Hankintalain periaatteiden mukainen
 - → "Omat menettelyt" sallittu!
 - Suorahankinta ei käy

Mistä saa tietoa käynnistyvistä
hankinnoista?

Hilma-järjestelmä

- www.hankintailmoitukset.fi
- Kansallisia sekä EU-hankintailmoituksia
- Toimialat jaotellaan CPV-koodeilla
 - = Common Procurement Vocabulary
 - = EU:n komission hankintasanaston luokittelujärjestelmä, 6000 eri nimikettä
- CPV-koodeihin pohjautuvaa HILMA-seurantaa tarjoavat useat yritykset eri tavoin räätälöiden
- Seuraa Hilmaa itse tai ostamalla hakupalvelu!

Mitä hankintailmoitus kertoo?

- Hankinnan kokonaislaajuus ja arvo
- Sopimuskauden pituus, alkuhetki, optiot
- Vähimmäisvaatimukset yritykselle
- Asiakirjat, jotka tulee toimittaa tarjouksessa tai osallistumishakemuksessa
- Liitteenä tai linkin takana tarjouspyyntö
 - ...mutta jo hankintailmoituksesta pitäisi saada riittävät tiedot, jotta voisi arvioida, kannattaako tarjousta jättää
- Hankintailmoitus ensisijainen suhteessa tarjouspyyntöön, jos ristiriitoja

*”Miten voin tarjoajana
vaikuttaa
hankintaprosessiin?”*

Markkinakartoitus

- Ennen hankintailmoituksen julkaisua!
- Hankinnan valmistelua varten
 - Tietoa toimittajille ja toimittajilta
 - Esim. suunnitelmat ja vaatimukset
- Uusi laki kannustaa käymään vuoropuhelua
- Ei saa johtaa kilpailun vääristymiseen
 - Avoimuus ja syrjimättömyys

Mitä tarjoajan tarvitsee tietää eri hankintamenettelyistä?

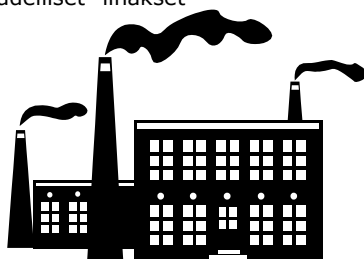

Kaksivaiheisuus kaikissa menettelyissä

Tarjoajan soveltuvuusvaatimus

KYLLÄ/EI -- ON/OFF:

- Pystyykö tehdas tuottamaan 10 000 autoa vuodessa?
- Onko tehtaalla ympäristösertifikaatti?
- Onko tehdas riittävän vakavarainen?
- Onko vastaavia referenssejä?
- Liikevaihto, luottoluokitus, taloudelliset "lihakset"

Tuotteen vähimmäisvaatimus

KYLLÄ/EI -- ON/OFF:

- Auton oltava neliovinen
- Moottorin oltava vähintään 100hv

2. vaihe: Vertailu

MUKANA VAIN KYLLÄ-VASTAUKSIA SAANEET TARJOAJAT JA TUOTTEET

- Mikä autoista on halvin?
- Mikä autoista on laadukkain?

Tässä vaiheessa vertaillaan vain TUOTTEEN ominaisuuksia, ei TARJOAJAN ominaisuuksia!

Kaksivaiheisuus kaikissa menettelyissä

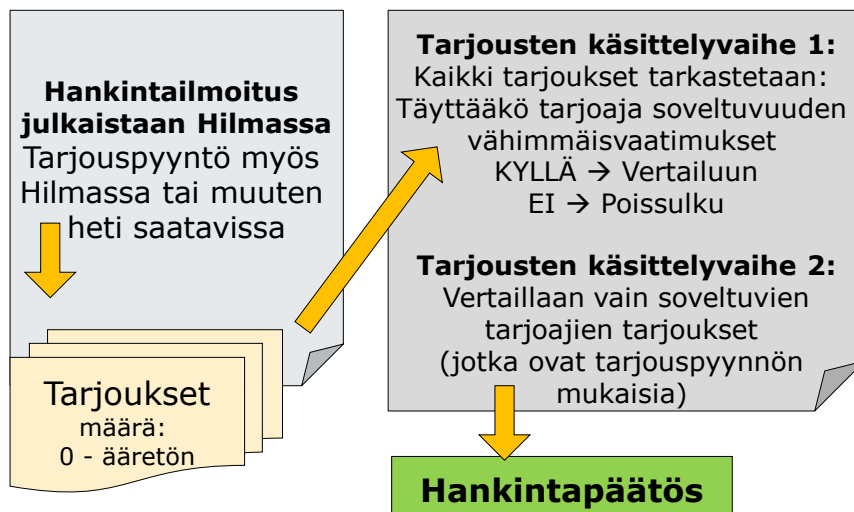
Hankintalain 52 §:

- "Ehdokas tai tarjoaja on suljettava tarjouskilpailusta, ehdokkaiden ja tarjoajien soveltuvuus muuten arvioitava sekä tarjoajat valittava **ennen tarjousten vertailua**"
- Erotettava toisistaan:
 - Tarjoajaan (yritykseen)
ja
 - Tarjoukseen eli tarjottavaan tuotteeseen tai palveluun kohdistuvat vaatimukset

Hankintamenettelyt

- Avoin menettely
- Rajoitettu menettely
- Neuvottelumenettely ja
- Kilpailullinen neuvottelumenettely
- Uutena innovaatiokumppanuus

Yleisin menettely on avoin menettely

Puitejärjestely

- "Kilpailutuksen tulos", = sopimus tietyssä ajanjaksona tehtävistä hankinnoista
- Voi käyttää toistuvissa tavara- ja palveluhankinnoissa ja rakennusurakoissa
 - Tilauksia sopimuskaudella tarpeen mukaan
- Kilpailutetaan avointa, rajoitettua tai neuvottelumenettelyä käyttäen
- Enimmäispituus pääsääntöisesti 4 vuotta
 - ellei hankinnan kohde välttämättä edellytä pidempää kesto

Suorahankinta

- Kilpailutuksesta ei julkaista ilmoitusta HILMAssa
 - ..silti ehkä ilmoitettu esim. omalla nettisivulla tai paikallislehdessä ← ei riitä!
 - saatetaan valita yksi tai useampi toimittaja
 - saatetaan silti neuvotella, vertailla yms.
- Laillisesti mahdollinen vain tiukoin reunaehdoin, esim.:
 - Yritetty jo kilpailuttaa HILMAssa, mutta ei saatu tarjouksia, tai kaikki tarjoukset tarjouspyynnön vastaisia

Suorahankinta sote-hankinnoissa

- Yksittäistapauksissa, jos tarjouskilpailun järjestäminen tai palvelun tarjoajan vaihtaminen olisi ilmeisen kohtuutonta tai erityisen epätarkoituksenmukaista asiakkaan kannalta merkittävän hoito- ja asiakassuhteen turvaamiseksi.

Millaisia soveltuvuusvaatimuksia yritykselle voi asettaa?

Mitä lain mukaan täytyy tai saa vaatia?

Pakolliset poissulkemisperusteet

- mm. talousrikokset, järjest. rikollisuus. (53 §)
Edellytyksenä lainvoimainen tuomio

Harkinnanvaraiset poissulkemisperusteet

- mm. konkurssi, verovelka tai sote-maksujen laiminlyönti, vakava virhe, velkasaneeraus (54 §)

Rekisteritiedot, talous- ja rahoitus tilanne

- mm. kaupparekisteri- ja tilinpäätöstiedot (57 ja 58 §)

Tekninen suorituskyky ja ammattitaito

- mm. henkilöstön koulutus ja pätevyys, referenssit, laadunvarmistus (59 §)

Rajoitetussa- tai neuvottelumenettelyssä:
tarvittaessa parhaiden ehdokkaiden karsinta
ennalta asetetuin kriteerein

Soveltuvat
tarjoajat

Soveltuvuusehtojen rajauksia

- Löydyttävä hankintailmoituksesta tai tarjouspyynnöstä
- Liityttävä tarjoajan tekniseen ja ammatilliseen pätevyyteen, taloudellisiin tai rahoituksellisiin ominaisuuksiin
- Liityttävä tarjoajan kykyyn toteuttaa hankinta
- Eivät saa syrjiä
- Oltava perusteltavissa hankinnan kohteen kannalta
 - laajuus, luonne, käyttötarkoitus
- Ei saa rajoittaa kilpailua liikaa tai tehdä sitä mahdottomaksi
→ **suhteellisuusvaatimus**
 - esim. oltava 10 pikkutarkasti kuvattua referenssiä ja vaatimuksen täyttää vain yksi yritys tai juuri tietyn kokoinen liikevaihto
- Tarjoaja, joka ei täytä vaatimuksia, on poissuljettava.

Resurssit tarjoushetkellä

- Resurssien (esim. tietyt tilat, varasto, yhteyspiste, toimitukset, henkilökunta, kalusto) olemassaoloa jo tarjoushetkellä ei voi vaatia.
 - HUOM: Voi kuitenkin vaatia, että tarjoajalla on jo tarjoushetkellä valmis referenssi vastaavasta toimituksesta.
- Riittävää, että tarjoaja antaa ns. "uskottavan lupauksen" siitä, että vaatimus täyttyy sellaisenaan sopimuskauden alkaessa.
 - Pohdi, onko tämä teille mahdollista? Voidaanko asian X luvata toteutuneen hetkellä pp.kk.vvvv?
 - Huom. tarjous on sopimusoikeudellisesti sitova ja myös lupaus sitoo antajaansa.

Case: MAO 900/14, terapiapalvelut

- Vaatimus: "Palvelua toteuttavat henkilöt on nimetty tarjouksen jättöhetkellä."
- Poissuljettu tarjoaja vakuutti rekrytoivansa terapeutit hankintapäätökseen mennessä, ja liitti tarjoukseensa ilmoituksen avoimista työpaikoista.
- MAO: Poissulkeminen oli kohtuuton, koska tarjouksen olisi voinut hyväksyä ehdollisesti, ja lopullinen hyväksyminen olisi riippunut rekrytoinnin lopputuloksista.
- Ei siis saanut vaatia, että kaikki terapeutit olisivat olleet tarjoajan tiedossa jo tarjousta tehtäessä.

Mitä tarjouspyynnöstä
pitää tietää?

Tarjouspyynnön merkitys

- Tarjouspyynnön perusteella tarjoajan pitää saada selko siitä, mitä ja miten pitää tarjota
- Hankintayksikkö ei voi tarjousten jättämisen jälkeen enää keksiä uusia ehtoja tai vaatimuksia
 - ..eli tarjouspyyntö on kilpailutuksen avain **sellaisenaan!**
 - Tosin: Hankintayksikkö voi tarjousaikana antaa tarkentavia lisätietoja "kysymys-vastaus"-mekanismilla
 - Merkittäviä muutoksia ei saa tehdä: Virheet korjattava HILMA:ssa korjausilmoituksena
- Tarjouspyynnön pitää mahdollistaa tasapuolinen ja riittävä kilpailu
 - voi kuitenkin sisältää kilpailua rajoittavia elementtejä

Valinta- ja vertailuperusteet

- Parhaan tarjouksen valintaperusteena "kokonaistaloudellinen edullisuus" – joko:
 - Hinnaltaan halvin
 - Kustannuksiltaan edullisin (elinkaari)
 - Hinta-laatusuhteeltaan paras
- Jatkossa ostajan perusteltava halvimman hinnan käyttö muissa kuin tavarahankinnoissa
- Käännteinen kilpailu (ns. ranskalainen urakka) sallittua

Tunnista virheelliset vertailuperusteet

- Perusteiden tulee
 - Ilmetä tarjouspyynnöstä tai hankintailmoituksesta
 - Liittyä hankinnan kohteeseen (ei tarjoajaan)
 - Olla objektiivisia (ei syrjivä, mielivaltaisia eikä rajoittamattoman vapauden antava)
- Perusteet ilmoitettava
- Käytettävä kaikkia perusteita, mitään muuta ei saa käyttää
 - Perusteita ei saa laajentaa vertailussa

Miten vertailuperusteet kannattaa huomioida tarjouksen teossa?

- Ymmärrä tarjouspyyntöä
- Vaatimukset ja vertailuperusteet:
 - Jonouttavatko pisteytettävät vaatimukset ja vertailuperusteet voimakkaasti vai lievästi
 - Toisinaan kilpailutuksella ei saada esiin suuria laatu- tai muita eroja, jolloin kisa palautuu hintakilpailuksi
- Millä kaavalla hinta vertaillaan?
 - Yleensä käytetään kaavaa (halvin hinta/vertailuhinnalla) x painoarvo

Vinkkejä tarjouksen tekemiseen

- Onko hinnoitteluohjeistus tarpeeksi kattava?
 - Esim. Hintojen sitovuus, hintahaitarit, ilman ALVia vai sen kanssa? Matkakulujen sisältyminen?
 - Miten pitkään hinta on kiinteä? Korotustapa? %?
- Tarjouspyynnöstä pitäisi käydä ilmi, mitä kaikkea hinnan tulee sisältää
 - Jos ei käy ilmi, tee täsmentävä kysymys tarjouspyynnössä ilmoitetulla tavalla
- Ilmoita hinnat vain ja ainoastaan pyydetyllä tavalla
 - Poikkeaminen on varmin tie tarjouksen poissulkemiseen

Vinkkejä tarjouksen tekemiseen

- Lue tarkasti kaikki tarjousta koskeva ohjeistus
 - Huom. myös sopimusmalli & mahd. vakioehdot!
- Vastaa kaikkiin kohtiin:
 - "on oltava" - "pyydetään" - "vaaditaan" - "tulisi olla" jne.
- Vastaa myös ns. itsestään selviin ja älyttömiin kysymyksiin ja vaatimuksiin
- Vaikka olisit juuri toimittanut hankintayksikölle vaadittua vastaavat asiakirjat, tee se uudestaan
- Jätä tarjous päivää ennen viimeistä jättöpäivää

Vinkejä tarjouksen tekemiseen

- Huomioi, mitä on ilmoitettu vertailuperusteeksi ja anna riittävästi tietoa oikeassa muodossa
- Ilmoita kaikki pyydetyt asiat mahdollisimman selvästi, esim. tarjouspyynnön numeroinnilla
- Vertailussa hankintayksikkö käyttää vain tarjousta ja sen liitteitä
 - ei tarvitse esim. etsiä tietoa netistä
 - toimi tarjouspyynnön mukaisesti

Miten tarjoukset käsitellään
ja arvioidaan?

Mitä tapahtuu tarjouksen jättämisen jälkeen?

1. Tilaaja avaa tarjoukset, tekee avauspöytäkirjan
2. Tarkastaa tarjoajien soveltuvuuden
 - "Onko YRITYS ok?"
3. Tarkastaa tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden
 - "Onko tarjottu sitä mitä pitikin, sillä tavalla kuin pitikin?"
4. Vertailee tarjoukset tarjouspyynnön mukaisin kriteerein
5. Tekee hankintapäätöksen ja lähettää sen kaikille tarjoajille tiedoksi

Tarjoajan soveltuvuudessa puutteita?

- Johtuuko puute hankintayksikön toiminnasta, esim. tarjouspyyntö on ollut epäselvä?
 - Jos kyllä, hankintayksikkö **ei saa** poissulkea tarjoajaa.
- Puuttuuko tarjouksesta jokin tarjouspyynnössä pyydetty soveltuvuuteen liittyvä asiakirja?
 - Jos kyllä, hankintayksiköllä on **oikeus** poissulkea tarjoaja,
 - Ei kuitenkaan velvollisuutta - saa pyytää tarjoajaa täydentämään tai täsmentämään tarjoustaan
- Hankintayksikön on **pakko** poissulkea tarjoaja, jos:
 - tarjouspyynnössä asetettu vähimmäisvaatimus ei täyty tai
 - kyse on pakollisista poissulkemisperusteista (rikokset ym.)

Tarjoajan tarjouksessa virheitä?

- Tarjouspyynnön vastainen tarjous pitää poissulkea ja hankintayksikkö ei saa pyytää täsmentämään sitä...
PAITSI JOS:
- Johtuuko puute hankintayksikön toiminnasta, esim. tarjouspyyntö on ollut epäselvä?
 - Jos kyllä, tarjousta ei saa poissulkea.
- Onko puute vertailun kannalta merkityksetön?
 - Jos kyllä, tarjousta ei voi poissulkea.
- Hankintayksikkö saa poissulkea puutteellisen tarjouksen, jos asetettu vaatimus on hankintayksikön kannalta olennainen, vaikka puute ei vaikuttaisi suoraan vertailuun

*"Kuka voitti kisan ja
miksi?"*

Pakko valita vertailun voittaja, ellei perusteltua syytä keskeyttää hankinta

- Vertailut ja voittajan valinta on tehtävä täsmälleen tarjouspyynnössä ilmoitetulla tavalla
 - Vaikka vertailussa voittajaksi tuleva tarjoaja ei olisi tilaajan ennakkosuosikki, se on valittava
- Tilaaja voi keskeyttää hankinnan vain "todellisesta ja perustellusta syystä", esim.
 - budjetin riittämättömyys, kaikki tarjoukset liian kalliita
 - äkillinen suunnitelmanmuutos / tehdäänkin omana työnä
 - tarjouspyynnössä ollut korjaamiskelvottomia virheitä
- Keskeyttäminen ei saa syrjiä mitään tarjoajatahoa
- Tehtävä perusteltu päätös, joka on valituskelpoinen

Tarjoajalla oikeus perusteltuun hankintapäätökseen

- Päätös + perustelut lähetettävä kaikille tarjoajille
- Perusteluista käytävä ilmi "ratkaisuun olennaisesti vaikuttaneet seikat"
- Miten hyväksytyjen tarjousten vertailu tehty?
 - Mihin hintaan kukakin tarjosi, miten hinnat vertailtiin? Millaisia laatupisteitä kukin sai, mistä tulivat piste-erot?

Kiitos!

Pauliina.karinkanta@ptcs.fi

ASIANTUNTIJAPALVELUT
KOULUTUS
TIETOA JULKISISTA HANKINNOISTA
KEITÄ ME OLEMME
YHTEYSTIEDOT

Julkisten hankintojen asiantuntijapalvelut

Tarvitsette apua julkisissa hankinnoissa? Hoitamme tarvittaessa puolestanne koko hankintaprosessin tai sen tietyt vaiheet, tarkastamme taatunne asiakirjat tai tarjoamme muuta juridista tukea ja konsultointia.

Kokemaat asiantuntijamme kasvattavat täysin läpikäytyä julkisten hankintojen ja sopimusten, mikä mahdollistaa nopeat toimitukset ja kohtuullisen hintatason.

TUTUSTU

Hankintapuhelin
0600 199 00 (2,95 e/min)

Avoimet koulutukset

8.3.2016
Osoite Kilpailutus järjestelmän käyttökoulutus, jatkokurssi I - Kriteerit tehokas käyttö

9.3.2016
Uudistuva hankintalaki

14.3.2016
Pienhankinnat pähkinäkuoressa

[Katso kaikki koulutukset »](#)

Tilauuskoulutukset

Koulutamme hankintajaksiköjä ja yrityksiä ympäri Suomea asiakkaan tarpeiden mukaan. Koulutus suunnitellaan asiakkaan kanssa.

[Lue lisää »](#)

JulkiSet-tietopalvelu

JulkiSet-tietopalvelun käyttäjänä saat käyttösi hyödylliset julkisten hankintojen mallisopimukset ja prosessin eri vaiheissa uusimmista oikeustapauksista ja muista hankintojen ajankohtaisista.

Tietopalvelusta löydät hankintatietoja jhdesää pätevässä.

- malliasiakirjat kaikkiin hankintaprosessin vaiheisiin
- julkisten hankintojen oikeustapausuranta
- viikoittainen julkisten hankintojen uutistoive sähköpostilla
- tallava hankintatoive
- toimialakohtaisia tarjouspyyntömuotteja

TUTUSTU